

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 593/2017-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 5. decembra 2017 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátkou JUDr. Sabínou Hodoňovou, PhD., Advokátska kancelária Bednářová & Hodoňová, Mariánske námestie 31, Žilina, ktorou namieta porušenie základného práva na ochranu cti a ľudskej dôstojnosti podľa čl. 19 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 12 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva vyjadriť sa k vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 230/2016 zo 16. augusta 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

Odôvodnenie

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. novembra 2017 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie základných práv zaručených čl. 19 ods. 1 a 2, čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 12 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) zo 16. augusta 2017 v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Cdo 230/2016 (ďalej len „namietané rozhodnutie“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka podala 5. júna 2013 na Okresnom súde Žilina (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd prvého stupňa“) žalobu o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy. V žalobe sa domáhala, aby sa žalovaný zdržal vyjadrení o jej psychickom stave, ktoré sa podľa názoru sťažovateľky „nezakladali na pravde a hrubým spôsobom zasahovali do jej osobnostných práv“.

Proti rozsudku okresného súdu o zamietnutí žaloby podala sťažovateľka Krajskému súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) odvolanie, ktorý nevyhovel žiadosti sťažovateľky o nariadenie pojednávania a potvrdil rozsudok okresného súdu.

V súvislosti s vykonaným dokazovaním pred okresným súdom a krajským súdom sťažovateľka namieta, že „*vykonané dokazovanie bolo nedôsledné a nedostatočné. Súdny neodôvodnili, prečo nevykonali dokazovanie oboznámením sa s predloženým dokumentom, ktorý je významný pre posúdenie spornej veci*“. Podľa názoru sťažovateľky „*tvrdenia o tom, že nepravdivými vyjadreniami hanlivej povahy voči jej osobe bola znížená jej dôstojnosť v spoločnosti, podložila dôkazmi, ktoré preukazovali ich pravdivosť. Prvým dôkazom bola svedecká výpoveď jej syna, ktorý bol prítomný pri uskutočnení zásahu do jej osobnostných práv. Súdny svedeckú výpoveď svedka vyhodnotili ako neobjektívnu, nakoľko išlo o syna sťažovateľky*“.

Okrem uvedeného tiež sťažovateľka namieta, že *„súd prvej inštancie a ani odvolací súd sa tiež nevysporiadali so skutočnosťou, že sťažovateľka je osobou s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorej sa priznáva menšia tolerancia v súvislosti s verbálnymi útokmi voči jej osobe. Sťažovateľka je súčasne osobou poberajúcou plný invalidný dôchodok.“*

Následne sa sťažovateľka obrátila dovolaním na najvyšší súd, v ktorom poukázala najmä na skutočnosť, že *„jej bolo znemožnené uskutočňovať procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces“*.

Sťažovateľka neskôr zhodnotila, že *„Najvyšší súd Slovenskej republiky porušil právo sťažovateľky odmietnutím jej dovolania proti rozhodnutiu Krajského súdu v Žiline tým, že sa obmedzil na formálne konštatovanie neprípustnosti dovolania bez toho, aby preskúmal predmetnú právnu vec, a to aj napriek skutočnosti, že osobe s ťažkým zdravotným postihnutím bolo zasiahnuté do základných práv a slobôd.“*

3. Na základe uvedeného sa sťažovateľka domáhala vyslovenia porušenia základných práv zaručených čl. 19 ods. 1 a 2, čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 12 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, zrušenia uznesenia najvyššieho súdu a vrátenia mu veci na ďalšie konanie, ako aj priznania náhrady trov konania v sume 312,34 €.

II.

4. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje ústavný súd o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

5. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom

súde“) sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

6. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, alebo z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť je preto možné považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (m. m. IV. ÚS 92/04, III. ÚS 168/05, IV. ÚS 221/05).

7. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa

tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06).

8. Sťažovateľka v sťažnosti namietala porušenie základných práv podľa čl. 19 ods. 1 a 2, čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 12 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Sťažnosť sťažovateľky smerujúca proti rozhodnutiu najvyššieho súdu sa nesie v rovine námietok proti spôsobu dokazovania vykonaného na okresnom súde, ako aj krajskom súde, a tiež v rovine námietok proti právnomu posúdeniu existencie dôvodov odmietnutia dovolania najvyšším súdom.

9. V nadväznosti na uvedené je potrebné poznamenať, že v zmysle § 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom sťažovateľky, ktorá je v tomto prípade zastúpená kvalifikovanou právnou zástupkyňou. Ústavný súd môže rozhodovať iba o porušení tých práv a v súvislosti s tým konaním, ktorých vyslovenia porušenia sa sťažovateľka v návrhu na rozhodnutie, t. j. v petite sťažnosti domáha. Podľa ustálenej judikatúry tvrdenia o porušení práv v iných konaniach, ktoré sťažovateľka uvádza v texte sťažnosti mimo petitu, je podľa názoru ústavného súdu potrebné považovať iba za súčasť jej argumentácie (III. ÚS 149/04). V danom prípade tak z hľadiska všetkých sťažovateľkou označených práv podrobil ústavný súd svojmu prieskumu len rozhodnutie najvyššieho súdu.

10. Pokiaľ ide o namietané porušenie už citovaných práv rozhodnutím najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Cdo 230/2016, ústavný súd zistil, že podľa právneho názoru najvyššieho súdu dovolanie sťažovateľky nebolo podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) dôvodné, preto ho ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné, odmietol. Najvyšší súd pri právnej argumentácii dôvodov odmietnutia dovolania uviedol:

„... Dovolateľka namieta, že súdy neprihliadli na skutočnosť, že v osobe žalobkyne ide o osobu s ťažkým zdravotným postihnutím, čo žalobkyňa prezentovala už v podanej žalobe, kde uviedla, že je osobou na plnom invalidnom dôchodku, sama sa stará o dvoch

synov a nemá dostatok financií na úhradu súdneho poplatku, nevlastní žiaden majetok a byt v ktorom býva, nie je v jej vlastníctve.

... Ťažké zdravotné postihnutie nie je to isté, čo invalidita. Človek, ktorý je uznaný za invalidného, nemusí byť uznaný aj za ťažko zdravotne postihnutého a naopak. O ťažkom zdravotnom postihnutí rozhoduje úrad práce, sociálnych vecí a rodiny a o invalidite Sociálna poisťovňa. Rôzne sú aj zákony, podľa ktorých rozhodujú. Invalidita sa posudzuje podľa zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení, kým ťažké zdravotné postihnutie podľa zákona č. 447/2008 Z.z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Invalidita znamená pokles schopnosti pracovať (vykonávať zárobkovú činnosť) o viac ako 40 % v porovnaní so zdravým človekom. Ťažké zdravotné postihnutie má vplyv na schopnosť viesť aktívny život, čo sa nemusí vždy úplne prekryvať so schopnosťou pracovať. Dokladom o ťažkom zdravotnom postihnutí je preukaz fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, pomocou ktorého si jeho držiteľ uplatňuje rôzne výhody a zľavy.

... Podľa § 4 zákona č. 447/2008 Z.z., práva ustanovené týmto zákonom sa zaručujú rovnako každému v súlade so zásadou rovnakého zaobchádzania ustanovenou osobitným predpisom, ktorým je zákon č. 365/2004 Z.z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon) v znení neskorších predpisov.

... Žalobkyňa v konaní pred súdom prvej inštancie tvrdila len to, že je poberateľkou invalidného dôchodku, v súvislosti s čím žiadala priznať jej oslobodenie od platenia súdnych poplatkov. Ako bolo vyššie uvedené, uznanie osoby za invalidnú, neznamená zároveň, že sa jedná o osobu ťažko zdravotne postihnutú. Žalobkyňa v konaní pred súdmi nižších stupňov netvrdila a v dovolacom konaní ani nepreukázala, že je držiteľkou preukazu osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, a v dovolaní ani neuviedla, v čom (v súvislosti s takýmto prípadným postihnutím) jej súd znemožnil uskutočňovať jej patriace procesné práva (v zmysle antidiskriminačného zákona).

... Žalobkyňa ďalej namieta vady súvisiace s dokazovaním. Dokazovanie je časť občianskeho súdneho konania, v rámci ktorej si súd vytvára poznatky, potrebné na rozhodnutie vo veci (por. § 187 ods. 1, 2 C.s.p.). Právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje i právomoc posúdiť to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu

sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). Súd v občianskom súdnom konaní nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (por. § 120 ods. 1 O.s.p., teraz § 185 C.s.p.), a nie účastníkov konania. Postup súdu, ktorý v priebehu konania nevykoná všetky účastníkom navrhované dôkazy, nezakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podľa § 420 písm. f) C.s.p., lebo týmto postupom súd neznemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva. Prípustnosť dovolania v zmysle tohto ustanovenia nie je spôsobilé založiť ani nesprávne vyhodnotenie dôkazov, pretože do obsahu práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 97/97).

... Dovolateľka za procesný postup súdu, ktorým jej mala byť odňatá možnosť pred súdom konať označila aj to, že odvolací súd na prejednanie odvolania podľa § 214 ods. 1 O.s.p. nenariadil pojednávanie.

... Na prejednanie odvolania proti rozhodnutiu vo veci samej nariadi predseda senátu odvolacieho súdu pojednávanie vždy, ak a/je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, b/ ide o konanie vo veciach porušenia zásady rovnakého zaobchádzania, c/ to vyžaduje dôležitý verejný záujem (§214 ods. 1 O.s.p.). V ostatných prípadoch možno o odvolaní rozhodnúť aj bez nariadenia pojednávania (§214 ods. 2 O.s.p.).

... Z ustanovení § 214 ods. 1 a 2 O.s.p. vyplýva, že (len) v prípadoch uvedených v § 214 ods.1 O.s.p. je odvolací súd povinný nariadiť pojednávanie, v ostatných prípadoch však môže rozhodnúť aj bez nariadenia odvolacieho pojednávania. O tom, či v prípadoch, na ktoré sa nevzťahuje ustanovenie § 214 ods. 1 O.s.p., bude nariadené odvolacie pojednávanie, rozhoduje odvolací súd sám.

... V danom prípade: a/ odvolací súd dospel k záveru, že netreba zopakovať alebo doplniť dokazovanie, b/ nejde o konanie vo veciach porušenia zásady rovnakého zaobchádzania a c/ nariadenie odvolacieho pojednávania nevyžadoval ani dôležitý verejný záujem.

... Podľa právneho názoru dovolacieho súdu zodpovedal v danom čase postup odvolacieho súdu ustanoveniu § 214 ods. 1 a 2 O.s.p. a nemal za následok procesnú vadu konania uvedenú v § 420 písm. f/ C.s.p.

... Dovolateľka namieta, že odvolací súd porušil ustanovenie § 213 ods. 3, 4 O.s.p... Podľa § 213 ods. 1 O.s.p. je odvolací súd viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil súd prvého stupňa s výnimkami ustanovenými v odsekoch 2 až 7 O.s.p. V zmysle § 213 ods. 3 O.s.p. vtedy, keď má odvolací súd za to, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, dokazovanie v potrebnom rozsahu opakuje sám a v zmysle § 213 ods. 4 O.s.p., odvolací súd môže doplniť dokazovanie vykonaním ďalších dôkazov navrhnutých účastníkmi konania, ak ich nevykonal súd prvého stupňa, hoci mu ich účastník navrhol, alebo za podmienok ustanovených v § 205a.

... V prejednávanej veci však odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil s poukazom na ustanovenie § 219 ods. 1, 2 O.s.p., keď napadnutý rozsudok považoval vo výroku za vecne správny a v celom rozsahu sa stotožnil aj s jeho odôvodnením. Nebol preto dôvod na opakovanie, či dopĺňanie dokazovania vykonaného už súdom prvej inštancie v zmysle ustanovenia § 213 ods. 3, 4 O.s.p.

... Vzhľadom na uvedené dovolací súd uzatvára, že dovolateľka neopodstatnene tvrdí, že súd jej nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Z týchto dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalobkyne proti rozsudku krajského súdu nie je podľa § 420 písm. f/ C.s.p. dôvodné, preto ho ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné, odmietol (§ 447 písm. c/ C.s.p.).“

11. Z argumentácie sťažovateľky uvedenej v sťažnosti vyplýva, že k namietanému porušeniu označených práv malo dôjsť tým, že najvyšší súd posúdil jej dovolanie prísne formalisticky, bez bližšieho preskúmania merita veci.

12. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j.

najvyššieho súdu, nie do právomoci ústavného súdu. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, ktorých sústavu završuje najvyšší súd (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96).

13. Najvyšší súd dovolanie sťažovateľky posúdil a dospel k záveru, že dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu krajského súdu nie je podľa § 420 písm. f) CSP dôvodné, preto ho ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné, odmietol. Ústavný súd konštatuje, že právny názor najvyššieho súdu o odmietnutí dovolania je v napadnutom rozhodnutí zdôvodnený vyčerpávajúcim spôsobom a presvedčivo.

14. Ústavný súd konštatuje, že medzi argumentáciou sťažovateľky (pozostávajúcou najmä z opisu skutkového stavu v konaniach pred všeobecnými súdmi) a označenými právami, ktoré sťažovateľka namietala vo svojej sťažnosti, absentuje vzájomná príčinná súvislosť. Vzhľadom na uvedené ústavný súd hodnotí podanú sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú, a preto ju odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

15. Z dôvodu odmietnutia sťažnosti sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľky (najmä návrhom na zrušenie napadnutého uznesenia a priznanie trov konania) nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. decembra 2017